

ТРАПІЦЬ У МАСЦЬ

(Заканчэнне.

Пачатак на 1-й стар.)

— Праца па вывядзенні новых і ўдасканаленні старых парод займае вельмі працяглы час. Бо конь — аднаплодная жывёла, выношвае жарабя 11 месяцаў, — распавядае Ганна. — На беларускага запражнота пайшлі дзесяцігоддзі, парода была афіцыйна зацверджана і прызнана толькі ў 2000 годзе. Яе вывелі з мясцовых коней, палляшваючы прывезенымі з-за мяжы пародамі. Але ў нас ёсць і сапраўдныя «абарыгены», напрыклад, палескі конь, што жыве на поўдні Беларусі са старажытных часоў («бацька» беларускага запражнота, продкам якога ў сваю чаргу быў славути тарпан). Гэта невысокая парода (фактычна беларускі поні), якая выдатна прыстасавалася да жыцця ў балотных умовах. На жаль, сёння яна знаходзіцца ў заняпадзе, калі не сказаць больш — на мяжы вымірання. Нашы супрацоўнікі займаюцца ўратаваннем палескага каня.

Акрамя навуковай працы, Ганна часта прымае ўдзел у спаборніцтвах у якасці судзі. Разам з іншымі ацэньвае самыя розныя характары-

Няцяжка здагадацца, як Ганна праводзіць свой вольны час. Першая справа пасля заканчэння працоўнага дня — заехаць на «Зарэчча» і сустрэцца з любімымі выхаванцамі.

тыкі жывёл. Дзяўчына дэманструе нам некалькі фотаздымкаў, на якіх на кожнай частцы цела коней стаяць адзнакі ад аднаго да дзесяці. Як тлумачыць навукоўца, так ацэньваецца экстэр'ер (знешні выгляд) жывёлы. Галава павінна быць у пэўных прапарцыях да цела, круп — мець пэўную форму, ногі — адпавядаць сваім паказчыкам, і ўсё гэта для кожнай пароды сваё. Акрамя таго, коней ацэньваюць па правільнасці кроку, рысі і галопа, за гэта таксама выстаўляюць адзнакі.

— Мне прыкра, што конегадоўля ў нашай краіне цяпер развіваецца з цяжкасцямі, — уздыхае Ганна. — Вядома, гэтыя жывёлы амаль канчаткова страцілі сваю ролю ў сельскай гаспадарцы, бо ўсё робіцца машынамі, але гэта не значыць, што трэба зусім адмовіцца ад іх. Ёсць шэраг

«Калі набываць жывёлу тракенскай або гановерскай пароды з-за мяжы, яна будзе каштаваць 7-8 тысяч долараў, а выведзеная ў Беларусі — 3-4».

новых кірункаў — тая ж іпатэрапія, адпачынак, турызм... Мне здаецца, што ім не хапае рэкламы — не ўсе ведаюць, што можна прыйсці і пакатацца за адэкватных грошы з карысцю для настрою і здароўя. Пэўныя зрухі ёсць, але ўвогуле сітуацыя складаная. Імгненнай выгады ад гэтага чакаць нельга, таму многія кіраўнікі гаспадарак імкнуцца як мага хутчэй пазбавіцца ад коней у мэтах эканоміі...

Няцяжка здагадацца, як Ганна праводзіць свой вольны час. Першая справа пасля заканчэння працоўнага дня — заехаць на згада-

нае вышэй «Зарэчча» і сустрэцца з любімымі выхаванцамі. Дзяўчына даглядае дарослых коней і жарабят, займаецца выездкай і многім іншым. І толькі на выхадныя Ганна едзе на радзіму ў Полацк да сястры. «Дваінятам нельга надоўга расставацца», — кажа яна.

За выдатныя поспехі ў навуцы дзяўчына сёлета стала лаўрэаткай Прэзідэнцкай стыпендыі для таленавітых маладых вучоных. Акрамя статусу, такая ўзнагарода — гэта яшчэ і істотная фінансавая падтрымка. Стыпендыя па сваім памеру нават перавышае зусім невялікі заробак. З жыллём у спецыялісткі праблем не было — цэнтр выдзеліў ёй пакой у інтэрнаце блочнага тыпу, зусім блізка ад месца працы.

— Сярод планаў на будучыню ў першую чаргу, безумоўна, абарона дысертацыі, — кажа Ганна. — Са ступенню кандыдата і заробак бу-

Наша нацыянальная парода мае аптымальны рост (да 160 сантыметраў, на такіх жывёл зручна саджаць дзяцей) і спакойны тэмперамент, што робіць яе ідэальнай для лячэбных працэдур.

дзе большым, і магчымасці. Сыходзіць нікуды не збіраюся, прынамсі пакуль. Магчыма, у будучыні захацца паспрабаваць сябе ў Ратамцы: на конезаводзе ці па спартыўнай частцы. Мая мара — з'ездзіць у Германію і паглядзець на арганізацыю конегадоўлі там. Але працаваць, нягледзячы на ўсе праблемы, хачу ў Беларусі.

Яраслаў ЛЫСКАВЕЦ.
lyskavets@vziazda.by

Мінск — Жодзіна — Мінск.

Форма і змест

ЖЫЦЦЁ ПАД ПЕРАСТУК КОЛАЎ

Інга АЛЯКСЕЙЧЫК — 19-гадовая правадніца з Івацэвіч — адносіцца да тых людзей, якія з вялікай ахвотай робяць сваю работу.

— Мая спецыяльнасць называецца «Арганізацыя і абслугоўванне пасажырскіх перавозак». Працую я на Мінскім вагонным участку. Асноўныя кірункі — Адлер, Анапа, Мінеральныя Воды. Часам, бывае, езджу па Беларусі.

Яшчэ з 5 класа я марыла быць правадніцай. Хацела паступіць пасля 9-га, але не атрымалася. А пайшла, бо прываблівала форма і заўсёды хацелася падарожнічаць. Я люблю гутарыць з людзьмі, а ў нас кожны раз новыя суразмоўцы, сумна ніколі не бывае. Вырасла пайсці ў Брэсцкі дзяржаўны каледж чыгуначнага транспарту.

— Якімі былі першыя ўражанні?

— Вучыцца было дастаткова цяжка: не думала, што праваднік павінен столькі ўсяго ведаць! Калі гаварыць пра работу, па першым часе таксама было нязвыкла і складана з-за таго, што дома магла адсутнічаць цэлы тыдзень. Але, як той казаў, да ўсяго прывыкаеш. Ну а цяпер ні кроплі не шкадую! Мне здаецца, усе мае чаканні адносна працы спраўдзіліся.

— Інга, раскажы пра спецыфіку сваёй прафесіі...

— Калі знаходжуся на працы, то, без перабольшвання, жыву ў цягніку. У рэйсе звычайна знаходжуся шэсць дзён, потым столькі ж дома. Мяне такі графік цалкам задавальняе. Заробку для адной таксама хапае. Што да пэўных складанасцяў... Душа ў цягніках няма, харчуемся тым, што трапіць пад руку, зімой прастаяць на пасадцы гадзіну вельмі складана, зрэшты, як і летам таксама. Дрэнна тое, што большасць свят працую. Так, напрыклад, прайшлі Новы год, Каляды, 8 Сакавіка. Мы праводзім іх, як звычайныя дні. Часам самі пасажыры спрабуюць стварыць нам святочны настрой: хтосьці жартуе, нехта пачастункі прыносіць.

— Ці часта даводзіцца праяўляць характар?

— На рабоце і дома я — два розныя чалавекі. У рэйсе сапраўды бывае, што трэба паводзіць сябе строга. Пасажыры ж бываюць розныя. І кожны дзень адбываюцца цікавыя гісторыі, я нават канкрэтную адну не

змагу вылучыць, бо за адзін рэйс можна перавезці 400 чалавек. Але прыемныя і ветлівыя спадарожнікі трапляюцца часта. Часам яны развітваюцца са слязамі на вачах, а я сама стаю і ледзь не плачу. За два дні так прывыкаеш да людзей, што, здаецца, знаёмая з імі ўжо даўно.

— А ці ёсць час на знаёмства з новым горадам?

— Калі мы прыязджаем у пункт прызначэння, нам трэба перш за ўсё прыбраць у цягніку, а ўжо потым можна ісці гуляць па горадзе. Але пасля прыборкі не вельмі і хочацца куды-небудзь выбірацца, бо моцна стомляешся. Мне вельмі спадабалася ў Адлеры і Сочы.

Здарава, калі чалавек захоплены тым, што робіць. Інга яшчэ не строіць планаў на будучыню, але гаворыць з усмешкай: «Безумоўна, хацелася б павышэння, магчыма, стаць начальнікам цягніка». Здаецца, жарты, але ўсё магчыма, калі займаешся любімай справай.

Таццяна ЛАУШ, студэнтка III курса факультэта гісторыі, камунікацыі і турызму ГрДУ ім. Я. Купалы.

Сваімі рукамі

ЗВАЛЯЦЬ... ЦАЦКУ

Трымаю ў руках невялікае медзведзя, якое Наста САКУЛЬСКАЯ зрабіла ўсяго за 40 хвілін. Дзяўчына вучыцца на завочным аддзяленні БДПУ імя М. Танка (спецыяльнасць «Выкладчык-мастак»), працуе ў багетнай студыі, дзе выконвае афарміцельскія заданні, а ў вольны час займаецца сухім валеннем. Як з'явілася думка зрабіць цацкі з воўны?

— Я чалавек творчы, таму да цацак ужо займалася бісерапляценнем і керамікай, пісала карціны, рабіла дэкаратыўныя абручы з гафрыраванай паперы. А тут некая сацыяльная сетка убачыла цацку-выдрачку, яна была як жывая. Захацелася зрабіць нешта падобнае.

— І што, апроч жадання, для гэтага трэба?

— Калі хочаш займацца валеннем, трэба адчуваць форму, інакш будзе цяжка нешта стварыць. Трэба разумець, як пойдзе лінія, як запхаць воўну, куды і як націснуць.

Для валення ёсць спецыяльныя іголачкі. Яны адрозніваюцца ад звычайных: у іх няма вушак, яны даўжэйшыя ў два разы. Усё неабходнае можна набыць у спецыяльных сетках убачыла цацку-выдрачку, яна была як жывая. Захацелася зрабіць нешта падобнае.

— Як знаходзіш вобразы для сваіх вырабаў?

— У асноўным падглядаю ў інтэрнэце. Каб зрабіць вялікую цацку, патрэбна

каля васьмі гадзін працы. На маленькую ідзе тры-чатыры, часам нават менш — усё залежыць ад эскіза, які задумала. Звычайна я не раблю цацку цалкам за дзень, пакідаю працу на наступны. Потым

Наста Сакульская і яе цацкі.

гляджу, што трэба дабавіць, што выправіць. Вось быццам бы ўсё добра, але чагосьці не хапае. А прыпіліла банцік на галаву — атрымалася дзяўчынка, прычапіла яго на шыю — хлопчык. Кожная цацка павінна быць асаблівай.

— Ці хацела б зрабіць велізарную цацку?

— Ростам з чалавека? Гэта ж колькі трэба воўны вычасаць! Самая вялікая цацка ў мяне была 50 сантыметраў, яе я рабіла восем гадзін. Але паспрабаваць было б цікава!

Настасся ЖУХАРАВА, студэнтка IV курса Інстытута журналістыкі БДУ.

ЗВЯЗДА